

PLAN XERAL DE PREVENCIÓN DE RISCOS E DE MEDIDAS ANTIFRAUDE DA MANCOMUNIDADE RÍA DE AROUSA ZONA NORTE

I. INTRODUCCIÓN: ANTECEDENTES, LIÑAS XERAIS E DEFINICIÓNS.

1. Antecedentes no compromiso ético da Mancomunidad Ría de Arousa Zona Norte.
2. Liñas xerais da actuación antifraude: creación dun órgano específico, divulgación e formación.
3. Definicións de fraude e corrupción.

II. ÁMBITO DE APLICACIÓN E OBXECTIVOS.

III. AVALIACIÓN DE RISCOS.

1. Traballo do órgano interventor e creación do Comité Antifraude da Mancomunidad Ría de Arousa Zona Norte.
2. Ferramenta de avaliación de riscos elaborada polo Servizo Nacional de Coordinación Antifraude

IV. MEDIDAS DE LOITA CONTRA O FRAUDE.

1. MEDIDAS DE PREVENCIÓN.

- 1.1. Política antifraude: declaración institucional.
- 1.2. Código de conduta.
- 1.3. Declaración de ausencia de conflito de intereses (DACI).
- 1.4. Procedemento a seguir cando se aprecie que se produce un conflito de intereses.
 - 1.4.1. Declaración voluntaria de conflito de intereses.
 - 1.4.2. Detección o denuncia de conflito de intereses.
 - 1.4.3. Conflito de intereses xurdido despois da presentación da DACI.
 - 1.4.4. Procedemento a seguir nos casos nos que a existencia do conflito de intereses fora detectada con posterioridade a que producira efectos.
- 1.5. Plan de formación antifraude.
- 1.6. Sistema de control interno eficaz.
- 1.7. Publicidade do Plan e da actividade de xestión económico-financiera.

2. MEDIDAS DE DETECCIÓN.

- 2.1. Verificación da DACI coa información obtida doutras fontes.
- 2.2. Sistema de bandeiras vermellas
 - 2.2.1. Sinais de alarma na contratación pública.
 - 2.2.2. Sinais de alarma en materia de subvencións.
- 2.3. Canal de denuncias e bo goberno, garantindo o anonimato da persoa denunciante.
- 2.4. Canal de comunicación ética.
- 2.5. Actuacións de control interno en materia antifraude.

3. MEDIDAS DE CORRECCIÓN E PERSECUCIÓN.

- 3.1. Corrección.

barbanza arousa

MANCOMUNIDADE DE MUNICIPIOS

- 3.2. Persecución.
- 4. **COMITÉ ANTIFRAUDE DA MANCOMUNIDADE RÍA DE AROUSA
ZONA NORTE**
- 4.1. Composición.
- 4.2. Funciones.
- 4.3. Réxime de sesión e acordos.
- 4.4. Avaliación e seguimento..

V. ANEXOS

PLAN XERAL DE PREVENCIÓN DE RISCOS E DE MEDIDAS ANTI-FRAUDE DA MANCOMUNIDADE “RÍA DE AROUSA ZONA NORTE”

I. INTRODUCCIÓN: ANTECEDENTES, LIÑAS XERAIS E DEFINICIÓNS.

1. Antecedentes no compromiso ético da Mancomunidad “Ría de Arousa Zona Norte”.

A Mancomunidad Ría de Arousa Zona Norte, no desenvolvemento das súas competencias ven xestionando e aplicando unha contía relativamente pequena de fondos públicos que se viu incrementada coa concesión dun maior número de axudas e, concretamente, pola concesión de importantes contías vinculadas aos Fondos Next Generation.

Principalmente os fondos da Mancomunidad utilízanse para gastos correntes de persoal de funcionamento, así coma os utilizados para unha variada acción de fomento do turismo no termo municipal dos concellos membros, en coordinación con estes e vencellados en moitas ocasións ás actividades de carácter deportivo e cultura.

Partindo de que a actividade da Mancomunidad cumpre a legalidade e a eficacia na xestión dos fondos públicos, hai que ser conscientes de que sobre a xestión de fondos públicos sempre pende unha ameaza ou un risco de que os axentes implicados podan incorrer en condutas irregulares ou fraudulentas, polo que é necesario seguir as prácticas que se están impoñendo no seo da Unión Europea e no conxunto dos países do noso entorno, reforzando as medidas preventivas, aplicando sistemas de detección e, no seu caso, aplicando con rigor procedementos de corrección, de xeito tal que no caso de que se aprecien usos irregulares ou fraudulentos dos fondos, se recobren para o erario público os fondos mal aplicados, no prazo máis breve posible.

Neste contexto fóronse aprobando normas no ámbito provincial que servirán de referencia:

- A Carta dos dereitos e deberes dos cidadáns da Provincia da Coruña, aprobada polo seu Pleno na sesión de 19 de decembro de 2014 (BOP de 7 de abril de 2015). Neste documento cítanse, entre outros, os principios de eficiencia, avaliación permanente e ética administrativa. En virtude deste último, proclámase que “todas as persoas ao servizo da Deputación Provincial deberán actuar con rectitude, lealdade e honestidade, promovéndose a misión de servizo, a probidade, a honradez, a integridade, a imparcialidade, a boa fe, a confianza mutua, a solidariedade, a transparencia, a dedicación ao traballo no marco dos máis altos estándares profesionais, o respecto aos cidadáns, a dilixencia, a austeridade no manexo dos fondos e recursos públicos, así como a primacía do interese xeral sobre o particular”.
- O Código de Bo Gobierno local da Federación Española de Municipios y Provincias (FEMP), documento ao que se debe adherir á Mancomunidad, tal e coma fixo xa a Deputación. Neste código enuméranse un conxunto de

principios aplicábeis na gestión pública, entre os que destaca que os cargos representativos e xestores públicos han de “evitar toda acción que poida pór en riesgo o interés público ou o patrimonio das administracións, non se implicarán en actuacións, actividades ou interéss incompatíbeis coas súas funcións e absteranse de intervir nos asuntos en que conorra algunha causa que poida afectar a súa obxectividade” (compromiso ético en materia de conflito de intereses).

- Protocolo de colaboración entre a Deputación Provincial da Coruña e o Consello de Contas de Galicia para a promoción de actuacións en materia de prevención de riscos de corrupción na administración local de Galicia.

Finalmente, cabe ter en conta que as entidades que forman parte da Mancomunidade teñen aprobadas as súas respectivas normas anti-fraude.

2. Liñas xerais de actuación anti-fraude: creación dun órgano específico, divulgación e formación.

Tal e coma se sinalou no apartado anterior, a Mancomunidade Ría de Arousa Zona Norte comprométese a reforzar, dentro do ámbito das súas competencias, unhas prácticas que non deixen marxe ningún de actuación á condutas irregulares, corruptas e fraudulentas.

Non só se pretende manter unha vinculación positiva co principio de legalidade en toda a xestión pública, se non que se vai promover un grado adicional de compromiso moral, sensibilizando e procurando adherir aos principios de obxectividade, integridade e honestidade ao conxunto das persoas que participan na xestión nas diferentes posicións xurídicas: cargos representativos, persoal funcionario e laboral, contratistas, persoas beneficiarias de subvenciones e, en resumo, o conxunto dos interlocutores da Mancomunidade.

Para conseguir o obxectivo proposto, preséntase este Plan xeral de prevención de riscos na xestión económico-financieira e de medidas antifraude, que de recibir a aprobación da Comisión xestora, será publicado no Boletín Oficial da Provincia, no Portal de transparencia desta entidade e na sede electrónica (<https://sede.arousa-norte.es/sxc/es/index.html>).

A divulgación mediática e xeral coñecemento das medidas antifraude son un primeiro paso para xeración de bos propósitos e a sensibilización con estes valores, a súa efectividade e plena aplicación conseguirase co traballo e adicación do Comité antifraude da Mancomunidade Ría de Arousa Zona Norte, órgano específico que se crea neste Plan, para avaliar e mellorar de xeito continuo as medidas preventivas, detectar posibles incumprimentos e levar a cabo procedementos de natureza correctora.

El persoal funcionario que asuma esta función realizará estes cometidos con plena autonomía e independencia, de modo que se evite de antemán calquera posible interferencia que poda por en dúbida o carácter obxectivo dos seus informes e acordos. Do exercicio axeitado das súas funcións renderá contas ante a Comisión Xestora e colaborará eficazmente co Servicio Nacional de Coordinación Antifraude creado pola Intervención Xeral do Estado (IGAE) e incluso coa Oficina Europea de Loita contra el Fraude (OLAF).

Para finalizar esta introdución non se pode esquecer a importancia da formación nestes valores e principios, así coma no coñecemento de carácter técnico das distintas medidas que se describen no Plan. Por eso, ya se adianta a necesidade de realización de sucesivas reunións formativas aos participantes presentes e futuros na xestión da actividade da Mancomunidade.

3. Definicións de fraude e corrupción.

Mantendose nesta idea da necesaria sensibilización e formación nesta materia do conxunto de axentes que participan en la planificación, asignación, xestión, xustificación e control dos fondos públicos, conviene rematar esta parte introdutoria con la definición normativa das condutas constitutivas de fraude e corrupción, por ser certamente clarificadores e servir para precisar as medidas de prevención, detección, corrección e persecución que se enumeran nos apartados seguintes.

O artigo 3.1. da Directiva (UE) 2017/1371, do Parlamento Europeo e do Consello, de 5 de xullo de 2017, sobre loita contra o fraude que afecta aos intereses financeiros da Unión, a través do Dereito Penal, imponse aos Estados membros a obriga de adoptar “las medidas necesarias para garantizar que el fraude que afecte a los intereses financieros de la Unión Europea constituya una infracción penal cuando se cometa intencionadamente”.

Con tal premisa, no apartado 2 do artigo 3, a Directiva citada distingue as condutas constitutivas de fraude en función de se o gasto está relacionado ou non cos contratos públicos. Describe, en primeiro lugar, as tres condutas fraudulentas relativas aos gastos que non deriven da contratación pública da seguinte forma:

- i. “O uso ou a presentación de declaración ou documentos falsos, inexactos ou incompletos, que teñan por efecto a malversación ou a retención infundada de fondos activos do orzamento da Unión Europea ou dos orzamentos administrados pola Unión Europea, ou no seu nome.
- ii. O incumprimento dunha obriga expresa de comunicar unha información, que teña o mesmo efecto, ou
- iii. O uso indebido destes fondos ou activos para fines distintos dos que motivaron a súa concesión inicial”.

No caso de gastos relacionados cos contratos públicos, polo menos cando a acción u omisión “se comentan con ánimo de lucro ilexítimo para o autor u outra persoa, causando unha perda para os intereses financeiros da Unión Europea”, será constitutivos de fraude as seguintes condutas:

- i. “O uso ou a presentación de declaración ou documentos falsos, inexactos ou incompletos, que teña por efecto a malversación ou a retención infundada de fondos ou activos do orzamento da

Unión Europea ou dos orzamentos administrados pola Unión Europea, ou no seu nome ,

- ii. O incumprimento dunha obrigaón expresa de comunicar unha información, que teña o mesmo efecto, ou
- iii. O uso indebido deses fondos ou activos para fins distintos dos que motivaron a súa concesión inicial e que prexudique os intereses financeiros da Unión Europea”.

E no referente á corrupción, a Directiva que se está comentando establece que os Estados membros deben adoptar as medidas necesarias para garantir que a corrupción activa e pasiva, cando se cometan intencionadamente, sexan infraccións tipificadas penalmente, fixando os seguintes conceptos:

- “A efectos da presente Directiva, entenderase por corrupción pasiva a acción dun funcionario que, directamente ou a través dun intermediario, pida ou reciba vantaxes de calquera tipo, para el ou para terceiros, ou acepte a promesa dunha vantaxe, a fin de que actúe, ou se absteña de actuar, de acordo con a súa deber no exercicio das súas funcións, de modo que prexudique ou poida prexudicar os intereses financeiros da Unión Europea.
- A efectos da presente Directiva, entenderase por corrupción activa a acción de toda persoa que prometa, ofrezca ou conceda, directamente ou a través de intermediario, unha vantaxe de calquera tipo a un funcionario, para el ou para un terceiro, a fin de que actúe, ou se absteña de actuar, de acordo con o seu deber ou no exercicio das súas funcións, de modo que prexudique ou poida prexudicar os intereses financeiros da Unión Europea”.

E defínese finalmente a malversación como “un acto intencionado realizado por calquera funcionario ou a quen se lle encomendase directa ou indirectamente a xestión de fondos ou activos, de comprometer ou desembolsar fondos, ou apropiarse ou utilizar activos de forma contraria aos fins para os que estaban previstos e que prexudique de calquera xeito os intereses financeiros da Unión Europea”.

II. ÁMBITO DE APLICACIÓN E OBXECTIVOS. A APLICACIÓN DAS MEDIDAS ANTIFRAUDE.

A aprobación deste Plan y a posta en funcionamento dos mecanismos antifraude que se describen, teñen coma finalidade darlle o debido cumprimento ás obrigas que o artigo 22 del Regulamento (UE) 241/2021 do Parlamento Europeo e do Consello, de 12 de febreiro de 2021, le impón a España e ao conxunto dos estados membros en relación coa protección dos intereses da Unión coma beneficiario dos fondos do Plan de Recuperación, Transformación e Resiliencia (PRTR), pois toda entidade, ben sexa decisora ou executora, que participe na execución das medidas do PRTR deberá dispor dun

plan de medidas antifraude, de modo que lles permita garantir ou declarar que no seu respectivo ámbito de actuación, os fondos correspondentes se utilizaron de conformidade coas normas aplicables, en concreto, no que se refire á prevención, detección e corrección do fraude, a corrupción e o conflito de intereses.

Polo seu carácter de exemplaridade, procurárase que unha boa parte das medidas que se describen e implantan no presente Plan resulten de aplicación, tanto pola propia Mancomunidad como polos seus entes adscritos, no conxunto do ciclo financeiro e orzamentario no que se obteñen e se aplican ao conxunto dos recursos públicos que xestiona esta Administración, con independencia de cal sexa a orixe daqueles recursos, de fontes propias ou alleas.

Mais sen prexuízo desta tendencia de xeneralidade exposta, o Plan será de obrigada aplicación a esta Mancomunidad en tanto perceptora de fondos Next Generation, debendo ser de paulatina aplicación a toda a súa actividade.

Conforme ao previsto no artigo 6 da Orde HFP/1030/2021, do 29 de setembro, pola que se configura o sistema de xestión do Plan de Recuperación, Transformación e Resiliencia, este Plan atende aos seguintes requirimentos:

- a) Estrutura as medidas antifraude de maneira proporcionada e ao redor de catro elementos crave do denominado ciclo antifraude: prevención, detección, corrección e persecución.
- b) Está prevista a avaliación do risco, impacto e probabilidade de risco de fraude nos procesos crave na execución do PRTR e a súa revisión periódica anual e, en calquera caso, cando se detectou fraude ou se produza algún cambio significativo nos procedementos ou no persoal.
- c) Defínense medidas preventivas adecuadas e proporcionadas, axustadas ás situacións concretas, para reducir o risco residual de fraude a un nivel aceptable.
- d) Prevese a existencia de medidas de detección axustadas aos sinais de alerta e defínese o procedemento para a súa aplicación efectiva.
- e) Defínense as medidas correctivas necesarias para aplicar, cando se detecte un caso sospeitoso de fraude, con mecanismos claros de comunicación das sospeitas de fraude.
- f) Establécense procedementos axeitados para o seguimento dos casos sospeitosos de fraude e a correspondente recuperación dos fondos da UE que se poidan gastar de modo fraudulento.
- g) Defínense medidas de seguimento para revisar os procesos, procedementos e controis relacionados coa fraude efectiva ou potencial, que se transmiten á correspondente revisión da avaliación do risco de fraude.

- h) Especificamente regúlanse procedementos relativos á prevención e corrección de situación de conflito de intereses. Para evitar con anticipación a posible existencia dos devanditos conflitos, establécese como obrigatoria a firma dunha “Declaración de Ausencia de Conflito de Intereses” (DACI) por todas as persoas que participen nos procedementos de execución do PRTR, a comunicación ao superior xerárquico da existencia de calquera potencial conflito de interese a adopción da decisión que, en cada caso, corresponda.

III. AVALIACIÓN DOS RISCOS.

1. Traballo do órgano interventor e creación do Comité Antifraude da Mancomunidade Ría de Arousa Zona Norte.

Coa finalidade de artellar medidas antifraude que resulten proporcionadas e axeitadas, faise preciso realizar previamente unha autoavaliación no referente a analizar os posibles riscos de actuacións fraudulentas, tal e coma está regulada a devandita tarefa no artigo 6.2 da Orden HFP/1030/2021, na súa remisión ao Anexo II.B.5 do mesmo texto.

Para realizar unha avaliación máis completa, no estrito cumprimento do disposto no artigo 6.5, letra c) da Orde xa citada, procederase a utilizar a ferramenta de avaliación de riscos que se propón na Guía para a aplicación de medidas antifraude na execución do Plan de Recuperación, Transformación e Resiliencia que ten redactado o Servizo Nacional de Coordinación Antifraude (SNCA) da IGAE (24 de febreiro de 2022), aínda que a matriz de riscos deseñada nesta ferramenta vai ser adaptada ás circunstancias organizativas desta Mancomunidade (incorpórase como Anexo I a devandita matriz de riscos).

Nesta análise de riscos tamén se tomará como guía complementaria e documento de referencia o Catálogo de riscos por áreas de actividade aprobado polo Consello de Contas de Galicia, que se incorpora como ANEXO I-BIS ao presente Plan.

Para a aplicación da avaliación de riscos, seguindo a recomendación da Guía elaborada polo SNCA da IGAE e o Catálogo de riscos do Consello de Contas que se citou anteriormente, créase o COMITÉ ANTI-FRAUDE DA MANCOMUNIDADE RÍA DE AROUSA ZONA NORTE. Devandito comité, debido ao escaso persoal da Mancomunidade, estará integrado por un funcionario do Concello que ostente a Presidencia e outra do que teña a Vicepresidencia, así coma a persoa que ocupe o posto de habilitación nacional da Secretaría-Intervención e a auxiliar administrativo da Mancomunidade; igualmente, deberá estar representada unha persoa da xerencia. Os seus traballos serán realizados sempre de forma obxectiva, garantindo a súa plena independencia respecto de calquera órgano corporativo ou servizo da entidade, rendendo contas da súa actuación só ante a Comisión Xestora (Pleno).

2. Adaptación da Ferramenta de avaliación de riscos elaborada polo Servizo Nacional de Coordinación Antifraude e do Catálogo de riscos por áreas de actividade do Consello de Contas de Galicia.

O Comité Antifraude da Mancomunidad Ría de Arousa Zona Norte irá realizando unha adaptación paulatina das ferramentas de avaliación inicial que se presenta como anexos I e I-bis, revisando en cada momento as posibles debilidades que se poidan ir detectando e tamén cando se produzan cambios organizativos.

Este sistema de xestión de riscos vai abarcar os procedementos de prevención, detección e resposta aos riscos que afecten á totalidade dos fondos públicos da Mancomunidad, sexan ou non procedentes do PRTR. Na actualización continua da ferramenta procederase a incorporar os resultados das auditorías e doutros controis realizados, para incorporar novos riscos ou novos controis, coa finalidade de minimizar as posibilidades de que se produzan ou repitan.

Na avaliación de riscos van realizar dous tipos de controis:

- Controis preventivos ou “*ex ante*”, orientados a impedir que as situacións de fraude, corrupción, conflito de intereses ou dobre financiamento poidan ocorrer.
- Controis de detección “*ex post*” (alertas ou bandeiras vermellas), que van estar dirixidos a identificar situacións de fraude, corrupción, conflito de intereses ou dobre financiamento. A detección deberá realizarse do modo máis rápido posible, coa finalidade de mitigar os danos causados.

Traballando desde o inicio coa matriz de riscos incorporada á Guía antifraude, cando se identifique un novo risco, será incorporada a devandita matriz ao expediente no que se atope o risco ou a avalización inicial.

O traballo realizado polo órgano interventor, pónense ao dispor do Comité antifraude, para que se poida repetir devandita análise con carácter anual ou mesmo con periodicidade inferior cando as circunstancias así o aconsellen.

IV. MEDIDAS DE LOITA CONTRA O FRAUDE.

Realizado a análise de riscos, creado e posto en funcionamento un órgano específico para a súa aplicación e seguimento, a Mancomunidad vai promover unha serie de medidas antifraude, incardinadas dentro do xa estandarizado ciclo contra a fraude: prevención, detección, corrección e persecución.

Expóñense a continuación cada unha das medidas nas distintas fases do devandito ciclo.

1. MEDIDAS DE PREVENCIÓN.

No marco das diferentes etapas que forman o ciclo antifraude, a prevención é unha fase crave na loita contra a fraude, a corrupción, os conflitos de intereses e o dobre financiamento, resultando moi importante que as medidas preventivas que se adopten sexan proactivas e proporcionais á probabilidade e impacto dos posibles riscos que se queiran mitigar ou evitar.

As medidas preventivas deben ter, ante todo, un carácter disuasorio, de modo que as persoas que teñan tendencia á fraude poidan temer as consecuencias dos seus comportamentos.

a. Política antifraude: declaración institucional.

Como primeira medida preventiva, seguindo todas as recomendacións a este efecto, ten que apreciarse un compromiso claro, mediante unha declaración solemne da Comisión xestora no seu conxunto, na que a institución mostra a idea de clara intransixencia con calquera situación de fraude ou corrupción que poida comprometer a legal e eficiente aplicación de todos os fondos públicos que se administren, con independencia da fonte de que procedan.

Esta declaración deberá estar publicada de modo permanente na páxina web oficial.

b. Código de conduta.

Como complemento da declaración á que se fai referencia no apartado anterior, debe subscribirse un Código de conduta (ANEXO II) por cada unha das persoas que participen, directa ou indirectamente, na xestión, aplicación e control dos fondos públicos, ben sexan cargos representativos ou persoal ao servizo da Administración pública.

O Código de conduta ao que se refire este apartado permitirá establecer uns principios respecto do comportamento esperado polas persoas que desenvolvan cargos representativos, así como tamén por parte do persoal ao servizo da Corporación, entre os que poden listarse os seguintes:

- Respecto ao principio de legalidade, tanto na súa expresión positiva para as accións da administración, como na vertente negativa, non realizando aquelas actividades ou actuacións que estean prohibidas ou para as que non exista unha habilitación legal específica.
- Uso eficiente dos recursos públicos.
- Integridade, profesionalidade e honradez na xestión.
- Transparencia e bo uso da información.
- Trato imparcial e non discriminación.

Para que se cumpra con estes principios, debe establecerse a obriga de que se faga unha supervisión efectiva por parte do persoal que ocupa postos directivos respecto do persoal ao seu cargo. Así mesmo, ten que haber unha conduta exemplar por parte dos primeiros, o que se coñece como “tone at the top”.

c. Declaración de ausencia de conflito de intereses (DACI).

Como terceira medida de prevención, establécese a obriga de cumprimentar unha Declaración de ausencia de conflito de intereses (DACI) para todas as persoas que interveñan na xestión e aplicación dos

fondos Next Generation, ben sexa a través de procedementos de contratación, ben mediante a concesión de subvencións ou transferencias. Coma se sinalou, estas medidas iranse aplicando paulatinamente ao conxunto da actividade da entidade.

No caso de actuación de órganos colexiados, a declaración deberá realizarse ao comezo da sesión na que se adopten acordos, debendo ser subscribida por todas as persoas integrantes do devandito órgano, así como as persoas funcionarias que poidan realizar labores de asesoramento aos devanditos órganos.

Tamén as persoas que representen ou dirixan as entidades beneficiarias de subvencións deberán cumprimentar a DACI, como requisito previo á obtención da axuda.

O modelo de DACI inclúese neste documento como Anexo III.

d. Procedemento a seguir cando se aprecie que se produce un conflito de intereses.

No caso de que se aprecie un posible conflito de intereses, sexa declarado ou non pola persoa interesada, seguirase o procedemento que se describe en cada un dos seguintes apartados.

i. Declaración voluntaria de conflito de intereses.

As persoas que deban intervir nos procedementos de execución do PRTR, cando consideren que incorren en conflito de intereses, deberán absterse de formalizar a DACI e intervir no procedemento, declarando que incorre en causa de abstención, de conformidade co artigo 23.2 a) da Lei 40/2015, do 1 de outubro, de réxime xurídico do sector público.

Darán conta ao seu superior xerárquico quen resolverá o procedente, unha vez emitido o preceptivo informe pola Comisión Antifraude da Mancomunidad Ría de Arousa Zona Norte.

No caso de que a causa de abstención puxésese de manifesto na reunión dun órgano colexiado mediante manifestación expresa, esta farase constar na acta, sendo esta declaración equivalente á comunicación ao superior xerárquico ou ao órgano que o designou, traslado que realizará a secretaría do órgano colexiado.

Nos supostos nos que o superior xerárquico acorde que non existe causa de abstención, o persoal e os responsables da xestión, así como a Comisión Antifraude, considerarán o suposto unha "*bandeira vermella*" e procederá conforme se indica máis adiante.

O persoal poderá formular en calquera momento á Comisión Antifraude da Mancomunidad Ría de Arousa Zona Norte cantas consultas estime necesarias sobre a procedencia de absterse en asuntos concretos.

ii. Detección o denuncia de conflito de intereses.

Cando a Comisión Antifraude na aplicación das súas medidas de detección (investigación, verificación das DACI con outras fontes externas, denuncias

mediante a canle de denuncias e bo goberno ou por recusación expresa), detecte que algunha das persoas que deban intervir nos procedementos de execución do PRTR incorren en conflito de intereses, procederá á súa tramitación nos mesmos termos que unha recusación, de conformidade co previsto no artigo 24 da referida Lei 40/2015.

A Comisión Antifraude realizará a comunicación formal ao superior xerárquico, acompañada do seu preceptivo informe.

Igual procedemento ha de seguirse cando o órgano de contratación ou o órgano que conceda unha subvención teña coñecemento por calquera medio dun posible conflito de intereses. A este fin, todas as comunicacións recibidas polo Rexistro serán trasladadas ao Comité.

Do mesmo xeito procederá calquera órgano ou persoa ao servizo da mancomunidade que teña coñecemento, por calquera canle formal ou informal, da posible existencia dun conflito de intereses.

iii. Conflito de intereses xurdido despois da presentación da DACI.

Cando o conflito xurda con posterioridade á presentación da DACI, as persoas afectadas deberán proceder do mesmo xeito descrito nos apartados anteriores, sen que esta declaración posterior signifique que a DACI fose falsa.

iv. Procedemento a seguir nos casos nos que a existencia do conflito de intereses foi detectada con posterioridade a que producira efectos.

Estos supostos tendrán la consideración de “bandera roja” e producirán efectos conforme se establece máis adiante (apartado no que se analizan as medidas de detección).

e. Plan de formación antifraude.

Coa finalidade de darlle difusión a este compromiso ético do conxunto da organización, a Mancomunidade Ría de Arousa Zona Norte comprométese a facilitar o acceso do persoal aos cursos que se organicen desde outras entidades, sobre a temática da fraude e a corrupción.

f. Sistema de control interno eficaz.

A Mancomunidade Ría de Arousa Zona Norte, coa debida aplicación do disposto no Real decreto 424/2017, do 28 de abril, polo que se regula o réxime xurídico de control interno nas entidades do sector público local, comprométese a crear un modelo de control interno que se xestionará desde a Secretaría-Intervención da entidade.

Neste intre o modelo de control interno implantado parte do exercicio da función interventora plena en materia de gastos, coa fiscalización previa aos actos de aprobación e disposición de gastos, intervención previa aos recoñecementos de gastos e os seus pagamentos e, finalmente, a

comprobación material dos investimentos, nos termos regulados no artigo 20 do expresado regulamento.

g. Publicidade do Plan e da actividade de xestión económico-financeira:

Xa como colofón das medidas antifraude nesta primeira fase preventiva, a publicidade do propio Plan e de todas as medidas adoptadas, así como a difusión no portal e transparencia dos acordos e documentos relativos á xestión económico-financeira, contribuirá a que os distintos poderes públicos e mesmo o conxunto da cidadanía poidan ter información suficiente para colaborar eficazmente coas actuacións do Comité Antifraude.

Entre outras accións de publicidade e difusión, cobran especial relevancia os acordos en materia de contratación que se publiquen no Perfil do contratante (licitacións, adxudicacións e formalización dos contratos) e as convocatorias de subvencións, concesións, pagamentos, reintegros e sancións que se están publicando na Base de Datos Nacional de Subvencións (BDNS).

2. MEDIDAS DE DETECCIÓN.

A detección é unha etapa crítica na loita contra a fraude, xa que é o momento no que se espera que os coñecementos adquiridos e as ferramentas establecidas produzan os seus resultados.

As irregularidades detectadas deben verificarse e, no caso de que se produciron feitos que dean lugar a existencia de posibles actividades ou condutas ilegais que poidan supoñer unha incorrecta aplicación dos fondos públicos, deben tomarse medidas en dous ámbitos diferenciados:

- a) Potenciar as medidas de prevención, para mitigar calquera dano potencial.
- b) Incoar a investigación e unha vez realizadas as verificacións oportunas, comunicar os feitos ás autoridades xudiciais ou administrativas competentes, coa finalidade de que sexan valoradas e, no seu caso, corrixidas as condutas detectadas.

Resulta importante que todas as medidas de detección sexan eficientes e proporcionais ao nivel e natureza dos riscos de fraude, corrupción, conflito de interese e dobre financiamento identificados, tanto en cantidade (número de medidas) como en calidade (natureza das medidas).

A continuación, concrépanse as medidas de detección previstas na Orde HFP/1030/2021, do 19 de setembro, pola que se configura o sistema de xestión do PRTR.

a. Verificación da DACI coa información obtida doutras fontes.

As DACIs deberán ser contrastadas con outras fontes de información externas, como pode ser a obtida a través da consulta no Rexistro Mercantil Central, Base

de Datos Nacional de Subvencións (BDNS), declaración de actividades dos cargos públicos representativos e outros posibles.

En calquera caso, unha vez obtidas, deberán de incorporarse á plataforma MINERVA da AEAT.

b. Sistema de bandeiras vermellas.

O sistema de indicadores de alerta ou perigo, nomeado de “bandeiras vermellas”, representa un aviso de que algo inusual está a ocorrer e que non se corresponde coa actividade normal e rutineira da entidade, constituíndose como pistas ou indicios dunha posible fraude ou corrupción.

Cando se detecte un destes indicadores de alerta, o persoal e responsables da xestión deben permanecer especialmente vixiantes, coa finalidade de adoptar as medidas necesarias para conformar ou negar que existe un risco de fraude.

É necesario precisar que a existencia dunha bandeira vermella non implica necesariamente a existencia de fraude ou outra irregularidade, pero se manifesta que unha determinada área de actividade necesita dunha atención extra para descartar ou confirmar unha actividade potencialmente irregular.

No seguinte link, incorpórase un listado de posibles bandeiras vermellas facilitado polo Servizo Nacional de Coordinación Antifraude de la IGAE:

<https://www.igae.pap.hacienda.gob.es/sitios/igae/es-ES/snca/Documents/Anexo%20II.%20Listado%20BR%20y%20controles.pdf>

i. Sinais de alarma na contratación pública.

Entre outros, poñerese especial atención nos seguintes:

- ✘ Coñécese que entre unha persoa que exerce un cargo representativo con potestades decisorias ou persoa integrante da mesa de contratación existe relación social cun prestador de servizos ou provedor.
- ✘ Cando a persoa que exerce cargo representativo ou persoa integrante da mesa de contratación ten negocios familiares nos que se venden ou prestan servizos idénticos ou moi similares.
- ✘ Cando hai fraccionamentos de contrato inxustificadas.
- ✘ Aprécianse prezos elevados comparados con outros contratos similares e non se detallan con precisión os prezos parciais ou unitarios, nin existen documentos que precisen os custos nos que incorrese o contratista ou provedor.

ii. Sinais de alarma en materia de subvencións.

Neste ámbito da xestión pódense destacar como “bandeiras vermellas” os seguintes indicios:

- O dobre ou, polo menos, excesivo financiamento, incumprindo o principio de adicionalidad. O beneficiario non declara os ingresos obtidos para a mesma finalidade, existindo sospeita de que non ten fondos propios suficientes para financiar o importe do gasto con cargo a fondos propios.
- Imputación ou afectación indebida de custos indirectos.
- Facturas sen detalle de prezos unitarios ou con indicación de prezos excesivos.
- Presentación de facturas con algunha singularidade ou defecto, o que indica que puidese estar falseada nalgún dos elementos.
- Existencia de facturas cruzadas co provedor, que á súa vez é cliente da entidade beneficiaria.
- Incoherencias entre a documentación presentada para xustificar a subvención: algunha das facturas presentadas non ten relación coa actividade descrita na memoria da actividade.

A existencia dalgún destes indicadores, obrigará aos órganos xestores e ao Comité Antifraude da Mancomunidad Ría de Arousa Zona Norte á realización de actuacións de control adicionais ás previstas inicialmente e requirir as explicacións necesarias ata acreditar a inexistencia de fraude ou, no seu caso, para realizar as actuacións correctoras precisas.

c. Canle de denuncias e bo goberno, garantindo o anonimato da persoa denunciante.

Segundo establece a Lei 2/2023, do 20 de febreiro, reguladora da protección das persoas que informen sobre infraccións normativas e de loita contra a corrupción, deberá crearse unha canle de denuncias que permitirá a presentación tanto de xeito anónimo coma mediante identificación electrónica da persoa denunciante.

A xestión dá canle de denuncias corresponderalle ao Comité Antifraude, que procederá sempre a investigar vos feitos denunciados, mediante a apertura dunhas actuacións previas, segundo está previsto non artigo 55 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, de Procedemento administrativo común das administracións públicas, coa finalidade de coñecer as circunstancias do caso concreto, realizando as indagacións oportunas.

Unha vez practicadas estas actuacións, só procederase ao arquivo dá denuncia non caso de que se comprobe que a mesma fose manifestamente infundada.

Do mesmo xeito, cando recíbanse varias denuncias reiteradas sobre feitos xa indagados sobre vos que non se atopou ningunha actuación irregular, procederase igualmente ao seu arquivo.

Unha vez instruído ou correspondente procedemento e adoptadas as medidas cautelares necesarias para garantir a integridade e correcta aplicación dos fondos públicos, ditarase a resolución que proceda, dando coñecemento dúas feitos non seu caso ao Ministerio fiscal, ao Tribunal de Contas e ao Servizo Nacional de Coordinación Antifraude.

3. MEDIDAS DE CORRECCIÓN Y PERSECUCIÓN.

a. Corrección.

A detección dunha posible fraude ou mesmo a sospeita fundada producirá a suspensión inmediata do procedemento a través do que se están xestionando os fondos públicos, coa notificación desta circunstancia no prazo máis breve posible ás autoridades interesadas e aos organismos implicados na realización das actuacións, así como a revisión de todos os proxectos que puidesen estar expostos ao mesmo.

En caso de atoparse irregularidades sistémicas, deberán adoptarse as seguintes medidas:

- Revisar a totalidade dos expedientes incluídos na operación ou de natureza económica análoga.
- Propoñer ao órgano competente a posibilidade de que dite un acordo retirando o financiamento comunitario de todos aqueles expedientes nos que se identifique a incidencia detectada.
- Comunicar ás unidades executoras as medidas necesarias a adoptar para emendar a debilidade detectada, de modo que este tipo de incidencias non volvan reiterarse.
- Revisar os sistemas de control interno para establecer os mecanismos oportunos que detecten as referidas incidencias nas fases iniciais de verificación.

b. Persecución.

O máis axiña posible, o Comité Antifraude procederá a:

- Comunicar os feitos producidos e as medidas adoptadas á entidade decisoria ou entidade executora, así como a autoridade responsable, a que poderá solicitar información adicional que considere oportuna de fronte ao seguimento e comunicación á autoridade de control.
- Denunciar os feitos punibles ás Autoridades públicas competentes: Servizo Nacional de Coordinación antifraude (SNCA) e para valoración e eventual comunicación á Oficina Europea de Loita contra a Fraude (OLAF).
- Iniciar información reservada para depurar responsabilidades e incoar, no seu caso, polo órgano competente, expediente disciplinario.
- Denunciar os feitos ante a Fiscalía ou ante os tribunais competentes, nos casos en que así proceda.
- Instar, a través de resolución a ditar polo órgano competente, o reintegro dos fondos gastados fraudulentamente.

4. COMITÉ ANTIFRAUDE

Dende ou punto de vista procedemental, o Comité seguirá as regras de funcionamento previstas na Lei 40/2015, do 1 de outubro, de Réxime xurídico do Sector Público, para a actuación dos órganos colexiados.

O Comité Antifraude da Mancomunidad Ría de Arousa Zona Norte asumirá as seguintes funcións:

- Avaliación periódica do risco de fraude, asegurándose de que exista un control interno eficaz que permita prever e detectar as posibles fraudes.
- Definir a política antifraude e o deseño de medidas necesarias que permitan prever, detectar, corrixir ou perseguir os intentos de fraude.
- Incoar actuacións previas ante calquera indicio de fraude, requirindo canta información enténdase necesaria ás unidades xestoras, contratistas ou persoas beneficiarias de subvencións.
- Resolver as actuacións previas incoadas, acordando o seu arquivo ou a remisión do acordo ao órgano competente para a esixencia de responsabilidades administrativas, contables ou penais.
- Informar periodicamente o Pleno da Corporación das conclusións derivadas das actuacións practicadas e das medidas preventivas ou correctoras aplicadas.

O Comité reunirse con carácter ordinario unha vez ao trimestre, realizando en cada sesión unha avaliación e seguimento deste Plan e, no seu caso, tratando os asuntos sobre os que se precisa tomar os acordos oportunos. Tamén poderá reunirse con carácter extraordinario cando o solicite calquera dos seus membros.

Con carácter periódico (polo menos anual), o Comité Antifraude da Mancomunidad Ría de Arousa Zona Norte elevará ao Pleno, para coñecemento deste órgano, un informe de avaliación e seguimento das medidas contidas neste Plan.

Boiro, setembro de 2023.

O presidente,

José Ramón Romero García

Asinado dixitalmente á marxe

V. ANEXOS

ANEXO I: MATRIZ DE RISCOS APROBADA POLO SERVIZO NACIONAL DE COORDINACIÓN ANTIFRAUDE DA INTERVENCIÓN XERAL DO ESTADO (IGAE)

A ferramenta matriz de riscos que vai utilizar a Mancomunidade para a análise previa de riscos en cada expediente é a proposta elaborada polo Servizo Nacional de Coordinación Antifraude da Intervención xeral do Estado, que se pode atopar na ligazón que se indica a continuación:

<https://www.igae.pap.hacienda.gob.es/sitios/igae/es-É/snca/Documents/Anexo%20I.%20MATRIZ%20PMA%20PRTR%20SNCA.xlsx>

Sobre a devandita ferramenta realizaranse os axustes que se consideren precisos, tendo en conta a natureza e circunstancias de cada expediente de gasto.

ANEXO I Bis: Catálogo de riscos por áreas de actividade aprobado polo Consello de Contas de Galicia

Conxuntamente coa ferramenta anterior (Matriz de Riscos do Servizo Nacional de Coordinación Antifraude da IGAE) a Mancomunidade Ría de Arousa Zona Norte tamén vai utilizar o Catálogo de riscos por áreas de actividade, elaborada polo Consello de Contas de Galicia, que se pode atopar na ligazón que se indica a continuación:

https://www.ccontasgalicia.es/sites/consello_de_contas/files/contents/static_content/corrupcion/Catalogo_riscos_G.pdf

Sobre a devandita ferramenta realizaranse os axustes que se consideren precisos, tendo en conta a natureza e circunstancias de cada expediente de gasto.

ANEXO II. CÓDIGO DE CONDUCTA DAS PERSOAS NO EXERCICIO DE CARGOS REPRESENTATIVOS E DO PERSOAL AO SERVIZO DA MANCOMUNIDADE.

A) PARA PERSOAS NO EXERCICIO DE CARGO REPRESENTATIVO

No marco da xestión e execución do Plan de Recuperación, Transformación e Resiliencia (PRTR), así como na xestión, aplicación e control de todos os fondos públicos, as persoas que exercen cargo representativo como membros do Pleno e dalgún outro órgano colexiado, ou ben como titulares ou suplentes de órganos de carácter unipersoal, axustarán toda a súa conduta aos principios e estándares recollidos no Código de bo goberno local da FEMP, ao que se adheriu esta Deputación Provincial mediante acordo plenario do 21 de decembro de 2018 (BOP núm. 18, de 25 de xaneiro de 2019).

Así mesmo, respectarán estritamente os deberes establecidos na Lei 19/2013, do 9 de decembro, de acceso á información, transparencia e bo goberno. En particular, cumprirán cos principios de bo goberno establecidos no artigo 26 da devandita Lei e absteranse de incorrer nas condutas constitutivas de infracción en materia de incompatibilidades ou conflito de intereses (artigo 27 en relación co artigo 75 da Lei 7/85, do 2 de abril, de Bases de Réxime local) e de infracción en materia de xestión económico-orzamentaria (artigo 28).

B) PARA O PERSOAL AO SERVIZO DA CORPORACIÓN.

Todo o persoal ao servizo da Corporación, tanto cunha relación de carácter funcional como laboral, cumprirán co código de conduta establecido no artigo 52 do Texto refundido do Estatuto básico do empregado público (Real decreto legislativo 5/2015, do 30 de outubro), así como cos principios éticos recolleitos no artigo 53 e os principios de conduta enumerados no artigo 54 do devandito texto legal.

Así mesmo, a xestión e control dos fondos procedentes do PRTR levará a cabo cunha rigorosa observancia da lexislación da Unión, nacional e autonómica, con especial atención ás seguintes materias:

- Elixibilidade dos gastos.
- Contratación pública.
- Réxime das axudas.
- Información e publicidade.
- Medio ambiente.
- Igualdade de oportunidades e non discriminación.

En resumo: todo o persoal ten a obrigaón de ler e cumprir co disposto neste código, colaborando coa súa difusión no centro de traballo e nas relacións con contratistas, provedores e persoas beneficiarias de subvencións. E as persoas

responsables de cada servizo deberán contribuír a liquidar calquera dúbida respecto deste código e servir de exemplo no seu estrito cumprimento.

Un exemplar deste documento e dos preceptos legais que se citan serán asignados por cada unha das persoas que participen na redacción, tramitación, aprobación, xestión, xustificación ou control dous fondos públicos procedentes do PRTR.

ANEXO III: DECLARACIÓN DE AUSENCIA DE CONFLICTO DE INTERESES (DACI)

EXPEDIENTE 202XXXXXXXXX

Co fin de garantir a obxectividade e imparcialidade neste procedemento de (*contratación/concesión de subvención/ xustificación de subvención*), a persoa que subscribe o presente documento, na súa condición de (*cargo representativo/ persoal funcionario/membro designado do comité de expertos*) e, así mesmo, participante no procedemento de (*elaboración/tramitación/resolución*) do expediente,

DECLARA:

PRIMEIRO. Que con carácter previo á súa intervención no presente expediente foi debidamente informado do seguinte:

1. Que o artigo 61.3 “Conflicto de intereses” do Regulamento UE/2018/1046, do Parlamento europeo e do Consello, do 18 de xullo (Regulamento financeiro da Unión Europea) establece que “existirá conflito de intereses cando o exercicio imparcial e obxectivo das funcións poida verse comprometido por razóns familiares, afectivas, de afinidade política ou nacional, de interese económico ou por calquera motivo directo ou indirecto de interese persoal”.

2. Que o artigo 64, “Loita contra a corrupción e prevención de conflito de intereses” da Lei 9/2017, do 8 de novembro, de Contratos do Sector Público, ten como fin evitar calquera distorsión da competencia e garantir a transparencia no procedemento, asegurando a igualdade de trato de todos os candidatos e licitadores.

3. Que o artigo 23. “Abstención”, da Lei 40/2015, do 1 de outubro, de Réxime xurídico do Sector Público, establece que deberán absterse de intervir no procedemento tanto as autoridades como o persoal no que poida darse algunha das circunstancias que se enumeran a continuación:

- a) Ter interese persoal no asunto de que se trate ou noutro en cuxa resolución poida influír a daquel, ser administrador de sociedade ou entidade interesada ou ter cuestión litixiosa pendente con algún interesado.
- b) Ter un vínculo matrimonial ou situación de feito asimilable ou parentesco de consanguinidade dentro do cuarto grao ou de afinidade dentro do segundo, con calquera das persoas interesadas, cos administradores de entidades ou sociedades interesadas e tamén con asesores, representantes legais ou mandatarios que interveñan no procedemento, así como compartir despacho profesional ou estar asociado con estes para o asesoramento, a representación ou o mandato.

- c) Ter amizade íntima ou inimidade manifesta con algunha das persoas mencionadas no apartado anterior.
- d) Intervir como perito ou testemuña no procedemento de que se trate.
- e) Ter relación de servizo con persoa natural ou xurídica interesada directamente no asunto ou prestar nos dous últimos anos servizos profesionais de calquera tipo ou en calquera circunstancia ou lugar.

SEGUNDO. Que non se atope incurso en ningunha situación que poida cualificarse de conflito de interese das indicadas no artigo 61.3 do Regulamento financeiro da UE e que non concorra na súa persoa ningunha causa de abstención do artigo 23.2 da Lei 40/2015, do 1 de outubro, do Réxime xurídico do Sector público, que poida afectar o procedemento de *licitación/ concesión*.

TERCEIRO. Que se compromete a poñer en coñecemento do (*órgano de contratación/comité de expertos/comisión avaliadora*) de modo inmediato calquera situación de conflito de interese ou causa de abstención que se poida producir.

CUARTO. Coñecer que unha declaración de ausencia de conflito de interese que resulte falsa ou falseada pode dar lugar ás responsabilidades administrativas, disciplinarias ou mesmo penais, ao tratarse dun documento público, sen prexuízo da obrigación de indemnizar polos danos causados.

E para que así conste, asino a presente DACI, que se incorpora ao expediente de referencia.